

Undervisningsmateriale

Fredericia

Musical

Teater

FANGVINDEN

Dette materiale er udviklet som en del af et sponsorsamarbejde med

ADP SC

INDHOLDSFORTEGNELSE

Introduktion	4
Om forestillingen	5
Om handlingen	5
Holdet bag	5
Hovedpersoner	5

Fag: dansk, drama

Tema: Forventninger til forestillingen	14
Opgave 1 - plakaten	14
Opgave 2 - musikvideoer	15
Ekstra opgave	15

Fag: dansk, historie

Tema: Mysteriet i Nassau	16
Opgave 1 - baggrundsinformation	16
Opgave 2 - vidneudsagn	17
Opgave 3 - konklusion og diskussion	17

Fag: engelsk, drama

Tema: Hamlet	18
Exercise 1 - who are Shakespeare and Hamlet?	18
Exercise 2 - the final scene	18
Exercise 3 - the language of Shakespeare	19

Fag: dansk, kristendom, samfundsfag, historie, drama

Tema: Ondskab eller omstændigheder?	20
Opgave 1 - introduktion til etik	20
Opgave 2 - Mary, Anne og Jack i retssalen	21
Ekstra opgave - flere etiske dilemmaer!	21

Fag: dansk, drama

Tema: Interview med instruktør Liv Stevns	22
Opgave 1 - interviewet som podcast	22
Opgave 2 - dine egne tanker	22
Ekstra opgave	22

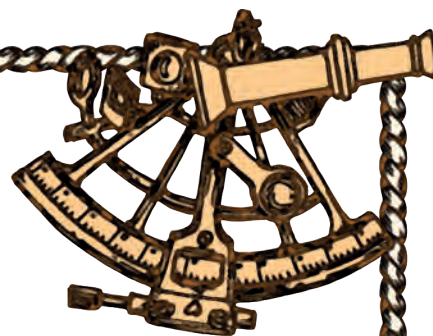

Fag: dansk, samfunds-fag, historie

Tema: Identitet og kønsroller	23
Opgave 1 - hvem er Anne og alle de andre?.....	23
Ekstra opgave	24
Opgave 2 - køn, kvinder og kamp	24
Bilag 1 - løsning på mysteriet	25
Bilag 2 - scene from HAMLET	26
Bilag 3 - retssagerne	29
Bilag 4 - flere etiske dilemmaer	30
Bilag 5 - interview med instruktør Liv Stevns (efterår 2025)	32
Bilag 5 - scene fra FANG VINDEN	34
Bilag 6 - kronik om køn	39

Introduktion

Kære underviser

Dette er et undervisningsmateriale, der er tænkt som en hjælp og inspiration til at arbejde med musicalen FANG VINDEN.

Materialet er målrettet overbygningen i folkeskolen samt gymnasier og videregående uddannelser. Opgaverne kan uddybes, nuanceres og udvælges af dig som underviser, så de passer til netop dine elevers faglige niveau.

Materialet tilbyder baggrundsviden om FANG VINDEN og er ellers inddelt i temaer. Temaerne kan arbejdes med uafhængigt af hinanden og af rækkefølge, så du kan udvælge de temaer og opgaver, der er relevante for din undervisning.

Opgaverne under de forskellige temaer varierer i form. Der er både arbejdsspørgsmål, oplæg til refleksioner og diskussioner samt skriveøvelser og kreative øvelser. Disse kan også udvælges og laves individuelt.

Materialet henvender sig primært til at arbejde i fagene dansk, engelsk, drama, musik, historie og samfundsfag. Opgaverne tilbyder blandt andet følgende læringspotentialer fra undervisningsvejledninger af Børne- og Undervisningsministeriet:

DANSK:

- At forholde sig til kultur, identitet og sprog gennem systematisk undersøgelse og diskussion af litteratur og andre æstetiske tekster
- At analysere, fortolke og perspektivere fiktive tekster inden for teatermediet

ENGELSK:

- At forstå og skrive længere, sammenhængende tekster med forskellige formål
- Læse og forstå lange og komplekse tekster på engelsk i forskellige genrer og stillejer fra forskellige historiske perioder og engelsksprogede regioner

DRAMA:

- At skabe og forstå konkrete sceniske udtryk samt analysere egne og andres sceniske udtryk med centrale fagbegreber

HISTORIE:

- At forklare samspil mellem fortid, nutid og fremtid – især med fokus på historiske fortællinger og historisk bevidsthed
- At reflektere over samspillet mellem fortid, nutid og fremtid samt over mennesket som historieskabt og historieskabende

SAMFUNDSFAG:

- At tage stilling til sociale og kulturelle sammenhænge og problemstillinger – især i forhold til kultur og social differentiering

KRISTENDOM:

- Eleven kan reflektere over etiske principper og moralsk praksis i mellem menneskelige relationer
- Eleven har viden om etik og moralsk praksis i et mellem menneskeligt perspektiv

Om forestillingen

Om handlingen

Året er 1720 og piraterne regerer verdenshavene. Blandt dem er to af historiens mest frygtløse kvinder: piraterne Anne Bonny og Mary Read! I en tid, hvor kvinder ikke måtte sætte fod på et skib, trodsede de alle regler og sejlede side om side med mændene.

I FANG VINDEN starter vi med at møde Mary, der forklædt som mand stikker til søs som en del af mandskabet hos "Calico" Jack Rackham på jagt efter en skat i Danmark. På skibet møder hun Anne Bonny, en kvinde som kan sejle frit, og en hemmelighedsfuld dansk adelsmand.

Men havet er fyldt med farer, og Mary og Anne må sammen med resten af besætningen kæmpe med livet som indsats. Midt i kampens hede opstår nye alliancer og hemmelig kærlighed, alt imens Mary må skjule sin sande identitet. For hvordan kan man leve fuldt ud som sig selv i en verden, hvor der ikke er plads til en?

Holdet bag

Manuskript og sangtekster: Michelle Elliott

Musik: Danny Larsen

Oversættelse: Mads Æbeløe Nielsen

Instruktør: Liv Stevns

Scenograf og kostumedesigner: Stine Martinsen

Lys- og videodesigner: Jeppe Lawaetz

Kapelmester: Thomas Møller

Plakat artwork: Ane Nejsum

Mary Read: Ellen Fjord

Anne Bonny: Maria Skuladottir

Hovedpersoner

FANG VINDEN er inspireret af faktisk historie blandet med fiktion. Handlingen centrerer sig primært om de to historiske personer Mary Read og Anne Bonny. Derudover møder vi også den historiske person "Calico" Jack Rackham og den fiktive person Hamlet. Her kan I læse mere om de fire personer.

Mary Read

Navn: Mary Read

Født: i slutningen af 1600-tallet

Beskæftigelse: primært pirat – i sine tidligere år tjener, soldat, kroejer og sømand

Ægtefælle: ukendt soldat

Familie: mor er arbejdsløs, ukendt far, storebror dør før hun bliver født

Død: april 1721 af feber i fængslet

Kort bio:

Mary blev som barn forklædt som en dreng af sin mor og levede meget af sit liv i sin forklædning. Hun kom i hæren som mand, hvor hun blev forelsket og senere gift. Da hendes ægtemand efter kort tid døde, blev hun sømand, indtil skibet blev kapret af pirater, og hun selv blev pirat. Omkring år 1720 mødte hun Jack Rackham, og sammen med ham og Anne Bonny kaprede de skibet The William og var meget succesfulde pirater for en tid. I slutningen af 1720-tallet blev de dog alle taget til fange, og mens den mandlige besætning blev henrettet med det samme, blev Mary og Annes domme udsat, fordi de påstod at være gravide. Historiske dokumenter viser, at Mary døde i fængslet af feber.

Fun facts:

- Nogle mener, at Mary og Anne havde et kærlighedsforhold til hinanden.
- Mary var virkelig god til kamp og dræbte blandt andet en anden i besætningen i en duel, fordi han truede hendes kæreste.
- Der er ingen historiske dokumenter, der viser noget om Marys barn. Hun har nok løjet om at være gravid for at undgå at blive hængt.

Anne Bonny

Billedet er lavet med AI

Navn: Anne Bonny

Født: ukendt

Beskæftigelse: pirat

Ægtefælle: James Bonny

Familie: far er advokat og senere købmand, mor er husholderske

Død: ukendt

Kort bio:

I sine tidlige år mødte Anne sømanden James Bonny, som hun giftede sig med. Senere mødte hun "Calico" Jack Rackham og blev forelsket i ham. De stak af sammen, og sammen med Mary Read kaprede de skibet The William og var meget succesfulde pirater for en tid. I slutningen af 1720-tallet blev de dog alle taget til fange, og mens den mandlige besætning blev henrettet med det samme, blev Mary og Annes domme udsat, fordi de påstod at være gravide. Herefter forsvinder Anne fra historiebøgerne. I modsætning til Mary er der ingen optegnelser over hendes død, og rygterne går, at hun tog sig et nyt navn og vendte tilbage til havet og levede resten af sine dage som pirat.

Fun facts:

- Hendes mor var egentlig farens husholderske, men de havde en hemmelig affære og fik Anne.
- Anne levede åbent som kvinde, mens hun var pirat, og hun kunne finde på at hive ned i sin trøje i kamp for at distrahere modstanderne.
- Anne skulle efter sigende have udtalt om henrettelsen af Jack:
"I was sorry to see him there, but if he had fought like a Man, he need not have been hanged liked a Dog."

“Calico” Jack Rackham

Navn: John "Calico Jack" Rackham

Født: ukendt

Beskæftigelse: sømand, pirat, kaptajn

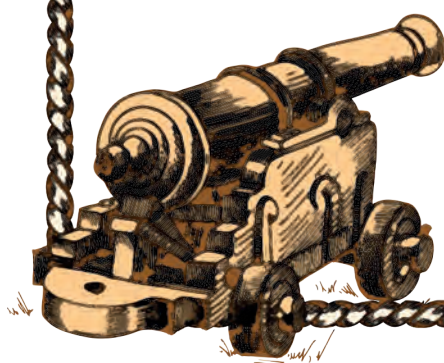
Død: november 1720

Kort bio:

Rackham startede som styrmand for en anden pirat, som han begik mytteri imod for selv at blive kaptajn. Han mødte Anne Bonny og startede en kærlighedsaffære med hende, og senere kaprede de sammen med Mary Read skibet The William og drev pirateri med stor succes. Rackham var kaptajn på skibet. I slutningen af 1720 blev Rackham og hele hans besætning taget til fange efter en kort kamp, og den 18. november 1720 blev Rackham henrettet. Hans afhuggede hoved blev udstillet til skræk og advarsel for andre pirater.

Fun facts:

- "Calico" Jack Rackham siges at være ophavsmand på det berømte piratflag Jolly Roger med sort baggrund og et kranium med to krydsede knogler.
- Rackham og besætningen var så fulde, da de blev taget til fange, at de ikke kunne kæmpe. Det var kun Mary Read og Anne Bonny, der kæmpede.
- Rackham fik muligvis to børn sammen med Anne Bonny, og deres efterkommere kan dermed leve i dag.

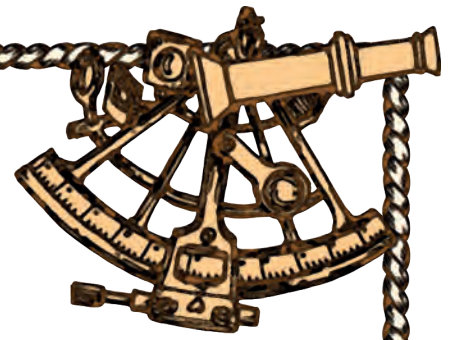

Hamlet

Billedet er lavet med AI

Navn: Hamlet - i FANG VINDEN kalder de ham dog Danmark
Født: 1318
Beskæftigelse: prins, universitetsstuderende
Familie: far var konge, mor er dronning, onkel bliver konge
Død: et sted mellem 1345-1355

Kort bio:

Hamlet er ikke en historisk person, men en fiktiv karakter fra skuespillet HAMLET, PRINS AF DANMARK af William Shakespeare. I FANG VINDEN levede han ikke i 1300-tallet, men i 1700-tallet.

Hamlets far dør, og hans mor gifter sig med hans onkel. Hamlet finder ud af, at hans onkel faktisk myrdede faren for at blive konge. Hans onkel prøver også at myrde ham og sender ham blandt andet med et skib til England, hvor han skal dræbes. Hamlet stikker dog af fra skibet ved at borde et piratskib - som i FANG VINDEN selvfølgelig er The William, hvor Mary Read, Anne Bonny og "Calico" Jack Rackham er ombord. I slutningen af HAMLET, PRINS AF DANMARK slås Hamlet mod sin onkel og dræber ham, men bliver også selv dræbt af gift.

Fun facts:

- Hamlet er især kendt for scenen, hvor han taler med et kranium, og siger "To be or not to be".
- I FANG VINDEN bliver Hamlet forelsket i Mary Read, men i sit eget skuespil er han kæreste med Ophelia .
- Skuespillet HAMLET, PRINS AF DANMARK varer over 4 timer, og Hamlet selv har 1.506 replikker.

Kilder:

<https://www.historic-uk.com/HistoryUK/HistoryofEngland/Mary-Read-Pirate>
<https://www.rmg.co.uk/stories/maritime-history/real-pirates-anne-bonny-mary-read>
https://en.wikipedia.org/wiki/Mary_Read
https://en.wikipedia.org/wiki/Anne_Bonny
https://en.wikipedia.org/wiki/John_Rackham
<https://benersonlittle.com/2021/06/18/the-fanciful-mythical-calico-jack-rackham-pirate-flag/>
<https://kronborg.dk/en/knowledge/who-is-hamlet>
<https://forfatterweb.dk/oversigt/zshakespeare00/zshakespeare13>

Tema: Forventninger til forestillingen

Før forestillingen

Fag: dansk, drama

Til underviseren: Det kan være rigtig gavnligt for dig og dine elever at have snakket om teateroplevelsen hjemmefra. Nogle elever har ikke meget erfaring med at gå i teatret, og det kan være godt at forberede sig på, hvad I skal se, og hvordan man kan tænke om teater.

Plakaten

A. Kig sammen på plakaten i klassen. Find sammen 5 ord som I tænker beskriver forestillingen fx "pirater", "kamp" osv.

B. Læs nu på klassen beskrivelsen af forestillingen og tænk på den, plakaten, og alt I ellers ved. Sæt nu 5 ord på det, I tænker er de vigtigste temaer i forestillingen fx "ulighed", "kærlighed" osv.

Opgave 2

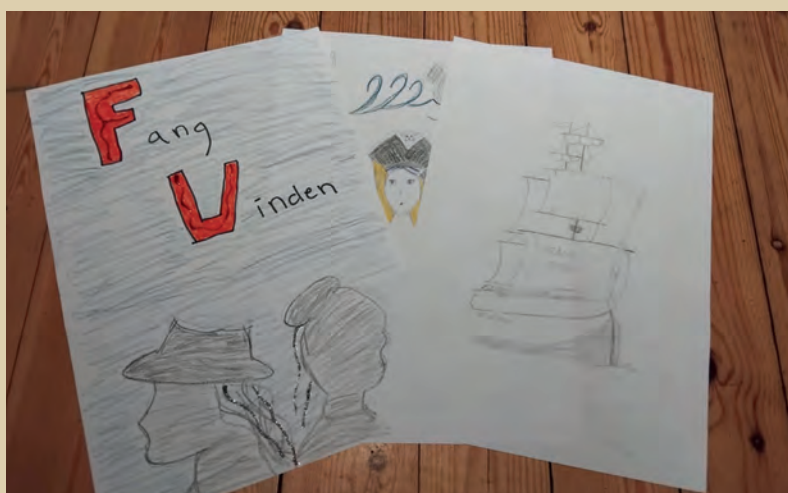
Musikvideo

- A. Scan QR-koden og se de to musikvideoer.
- B. I grupper skal eleverne nu finde 3 ord, der bedst beskriver stemningen i videoerne fx "storslået", "intimt" osv.
- C. Hver gruppe skal nu finde på et slogan for FANG VINDEN, hvor de skal bruge de 3 ord, som de netop er kommet frem til.

Ekstra Opgave

Lav jeres egen plakat eller trailer for FANG VINDEN! I kan med fordel bruge det slogan, I lige har lavet. I må også bruge det materiale, I kan finde på teatrets hjemmeside eller her i undervisningsmaterialet.

Eksempler på hjemmelavede plakater

Tema: Mysteriet i Nassau

Før forestillingen

Fag: dansk, historie

Til underviseren: Denne opgave har til formål at give eleverne viden om pirater samt kildekritik ved at løse et mysterie og skulle argumentere for deres svar ud fra vidneudsagn. Der er tænkt deltagelsesdidaktik ind i opgaven, så eleverne skal både læse (eller kan få læst højt), høre lydfiler og kigge på billeder samt eventuelt skrive noter ned selv. Der er også et mundtligt aspekt, idet de skal diskutere med hinanden og senere præsentere for klassen, hvad deres svar er.

Opgave 1

Baggrundsinformation

A. Underviseren læser denne introduktion højt for klassen:

Året er 1720. Byen Nassau i Bahamas er kendt for at være et tilholdssted for pirater. I nat er en købmand blevet slået ned og bestjålet, og alle er sikre på, at det er en pirat, der står bag. Tre pirater er set i byen i går, og det må være en af dem. Jeres opgave er at finde ud af, hvem det er, af de tre mistænkte: Mary Read, Anne Bonny eller Jack Rackham.

B. Del klassen op i grupper med 3-4 personer i hver. Hver gruppe er et efterforskningshold. I grupperne skal I kigge på beskrivelserne af Mary Read, Anne Bonny og Jack Rackham i starten af dette undervisningsmateriale. Skriv noter ned om hver af de tre mistænkte, som I kan bruge i jeres efterforskning – for eksempel hvordan de ser ud på billederne, og om de har andre særlige kendetegn.

Opgave 2

Vidneudsagn

- A. Scan QR-koden og lyt til vidneudsagnet fra købmanden. Skriv gerne noter ned undervejs. Overvej, hvor troværdig kilden er; hvilke ord bruger han, hænger detaljerne sammen og så videre?
Vidneudsagnet findes også på skrift i bilag 1.
- B. Scan QR-koden og lyt til vidneudsagnet fra en forbigående kvinde. Skriv gerne noter ned undervejs. Overvej, hvor troværdig kilden er; hvilke ord bruger hun, hænger detaljerne sammen og så videre?
Vidneudsagnet findes også på skrift i bilag 1.

- C. Kig på denne tegning som et vidne har tegnet. Skriv gerne noter ned. Overvej, hvor troværdig kilden er; stemmer tegningen overens med de andre vidneudsagn, er detaljerne tydelige og så videre?
Vidnet mener, at forbryderen er Mary Read.
Tegningen findes også i bilag 1.

Opgave 3

Konklusion og diskussion

- A. På baggrund af deres baggrundsviden og vidneudsagn skal hver gruppe nu beslutte, hvem de tror, der har gjort det.
- B. På klassen skal hver gruppe fremlægge, hvem de tror er gerningspersonen. Diskuter gerne hvorfor samt kildetroværdighed.
- C. Underviseren kan i bilag 1 se det rigtige svar og kildernes troværdighed

Tema: Hamlet

Før og efter forestillingen

Fag: engelsk, drama

For the teacher: In this chapter, the students will get acquainted with the story of Hamlet by reading and performing a (very simplified) scene from the play. They will research the story and Shakespeare and read a bit of the original play. The purpose is to read and speak English while getting to know about Hamlet who is a character in FANG VINDEN.

Exercise 1

Who are Shakespeare and Hamlet?

A. In groups of 7, research Shakespeare and find 3-4 facts about him.

B. Now research Shakespeare's play HAMLET and write a very short summary of the plot.

Exercise 2

The final scene

A. Stay in the same groups. Now you will stage the scene in bilag 2. There are 7 roles. If you are fewer than 7 people, the same person can play more roles for example The Narrator and Osric.

B. Rehearse the scene. You may find some props and costumes if they are available.

C. You will watch each other's staging of the scene. Afterwards, you can discuss the different artistic choices you made.

Exercise 3

The language of Shakespeare

A. Individually: read the following lines from Shakespeare's original text. These lines were changed to
HAMLET: Horatio, I am dying. Live on and tell my story.

HAMLET

As thou'rt a man,
Give me the cup: let go; by heaven, I'll have't.
O good Horatio, what a wounded name,
Things standing thus unknown, shall live behind me!
If thou didst ever hold me in thy heart
Absent thee from felicity awhile,
And in this harsh world draw thy breath in pain,
To tell my story.

B. Can you write like Shakespeare? Try and take another simple line from the scene you just did and rewrite it in a poetic way.

Example:

KING CLAUDIUS:

I am killed!
(Dies.)

=

KING CLAUDIUS:

His sword
It went through my heart
My beating, bleeding heart
That is now burst open
To reveal
That I am nothing but a man
A man upon whom darkness slowly overtake

C. Read your poetic Shakespeare lines aloud to each other. It is a bonus to do it in a dramatic way.

Tema: Ondskab eller omstændigheder?

Efter forestillingen

Fag: dansk, kristendom, samfundsfag, historie, drama

Til underviseren: I denne opgave skal eleverne lære om etiske principper og tage stilling til dilemmaer i relation til forestillingen. Det handler altså om rigtigt og forkert, godt og ondt, og hvad et menneskes ansvar er. I en introduktion vil eleverne få basal viden om etik med udgangspunkt i The Trolley Problem, og herefter skal de arbejde med etiske dilemmaer fra FANG VINDEN.

Introduktion til etik

A. Scan QR-koden og se videoen om The Trolley Problem.

I kan også læse teksten her, der forklarer The Trolley Problem:

- The Trolley Problem: En løbsk sporvogn kører hen imod fem arbejdere på togskinnerne. Du har mulighed for med et håndtag at føre sporvognen hen til et andet spor, hvor der kun er en arbejder. Gør du det? Ofre du en person for at redde fem?
- I en undersøgelse svarer 90 %, at det er okay at hive i håndtaget og ofre den ene arbejder for at redde de fem.
- Dette kaldes inden for filosofi og etik for utilitarisme = den rigtige beslutning er den, som kommer flest mennesker til gode.
- MEN det er ikke altid så let. Hvad hvis den ene person var en lille pige? Eller din søster? Ville du stadig ofre hende for at redde de fem arbejdere? Hvad hvis der ikke var to spor, men du skulle skubbe en person ud foran vognen for at redde dem fem mennesker?
- I en undersøgelse svarer kun 10 %, at de ville skubbe en person ud på sporet for at redde fem mennesker - selvom det i princippet er det samme som det originale trolley problem.

B. Snak om det på klassen. Hvor mange ville ofre en person for at redde fem? Hvad skulle der til for, at I ville ofre de fem mennesker i stedet for den ene? Synes I også, at den rigtige beslutning altid er den, der kommer flest mennesker til gode? Er der situationer, hvor det ikke er rigtigt?

Opgave 2

Mary, Anne og Jack i retssalen

A. Del klassen op i fire grupper. Hver gruppe skal afholde en retssag foran klassen, hvor de skal argumentere imod hinanden. Grupperne får 10 minutter til at forberede sig. Efter hver retssag kan resten af klassen stemme om, hvem der vinder.

Underviseren finder gruppernes retssager i bilag 3.

Ekstra Opgave

Flere etiske dilemmaer!

Underviseren kan finde flere etiske dilemmaer i bilag 4. De kan løses på klassen som en retssag ligesom i opgave 2, eller de kan diskuteres i grupper.

Tema: Interview med instruktør Liv Stevns

Efter forestillingen

Fag: dansk, drama

Til underviseren: i dette tema skal eleverne arbejde med, hvad det vil sige at lave teater. De får en introduktion til en af de vigtigste positioner, nemlig instruktøren, og hvad hun laver, og hvad hun tænker om FANG VINDEN.

Opgave 1

Interviewet

A. Læs interviewet med Liv Stevns i bilag 5.

Opgave 2

Dine egne tanker - Vælg en af nedenstående opgaver:

- A. En visuel præsentation af hvad en instruktør er, og hvad personen laver. Inddrag interviewet med Liv Stevns. Den visuelle præsentation kan for eksempel være en plakat, en PowerPoint-præsentation, en planche eller lignende.
- B. Et brev til Liv Stevns, hvor du beskriver, hvad du bedst kunne lide ved FANG VINDEN og hvorfor. Kom ind på temaerne som Liv nævner i interviewet.
- C. En podcast-optagelse hvor du fortæller om, hvad du bedst kunne lide ved FANG VINDEN og hvorfor. Kom ind på temaerne som Liv nævner i interviewet.

Ekstra Opgave

Nu skal I selv prøve at være instruktører! I grupper på 6 personer skal I iscenesætte scenen fra FANG VINDEN i bilag 6. I skal tænke over, hvad karaktererne gerne vil, og hvad de skal udtrykke, og hvordan man gør det.

Tema: Identitet og kønsroller

Efter forestillingen

Fag: dansk, samfundsfag, historie

Til underviseren: i dette kapitel skal eleverne afsøge identitet som begreb og med udgangspunkt i FANG VINDENs karakterer. Formålet er at analysere på karaktererne og samtidig starte refleksioner over elevernes egne identiteter, og hvad der er vigtigt for dem.

Hvem er Anne og alle de andre?

A. Se på dette mindmap over Anne Bonnys identitet. Giver det dig samme indtryk af Anne, som da du så forestillingen?

B. Lav et mindmap for en af de andre hovedpersoner: Mary Read, Jack Rackham eller Danmark/Hamlet. Kom gerne ind på deres omstændigheder, baggrund, personlighed og ønsker. Du kan tegne i hånden eller bruge programmer som Mindmeister eller PowerPoint.

Ekstra Opgave

Lav et mindmap over dig selv. Kom ind på de ting, der er vigtige for dig, og som du mener er med til at forme din identitet.

Opgave 2

Køn, kvinder og kamp

A. Scan QR-koden og læs debatindlægget af 16-årige Nikoline Linnemann Prehn. Det kan også læses i bilag 7.

B. Diskuter Nikolines pointer på klassen. Hvad var de vigtigste? Er de stadig lige så relevante i dag i 2026, som da de blev skrevet i 2018?

C. Nu skal du selv udføre en af nedenstående opgaver:

- En tekst om de normer og forventninger, som du mener, der er til dit køn, og hvordan de begrænser
- En podcast om de normer og forventninger, som du mener, der er til dit køn, og hvordan de begrænser
- En video om de normer og forventninger, som du mener, der er til dit køn, og hvordan de begrænser

Løsning på mysteriet

Til underviseren: der kan argumenteres for, hvorfor hver af de tre er skyldige, og du som underviser kan beslutte, at der ikke er et rigtigt svar, men at det bare handler om at argumentere. Vi har dog lagt op til, at den skyldige er Anne Bonny på baggrund af følgende:

- Købmanden mener, at han kunne se, at det var en mand, men både han og den forbipasserende kvinde beskriver, at det er meget mørkt, og at man ikke kan se noget.
- Købmanden beskriver, at forbryderen har handsker på. På billederne er det kun Anne og Mary, der har handsker på.
- Købmandens beskrivelser kan man ikke stole på, fordi han er i affekt, og det var for mørkt til, at han kunne se de detaljer.
- Den forbipasserende kvinde har været på kro, men gik tidligt hjem og har dermed ikke nået at drikke så meget, så hende kan man stole mere på.
- Den forbipasserende kvinde mener, at det var Anne Bonny, fordi personen var hurtig og brutal, som Anne er beskrevet som.
- På tegningen er det tydeligt, at forbryderen er en kvinde.
- Det er også tydeligt, at personen har et sværd. På billederne af de tre er det kun Anne, der har et sværd.
- Tegneren mener, at det er Mary Read, men man kan ikke stole helt på tegneren, da personen har tegnet en måne i baggrunden – selvom det er beskrevet fra de andre vidner, at det er helt mørkt.

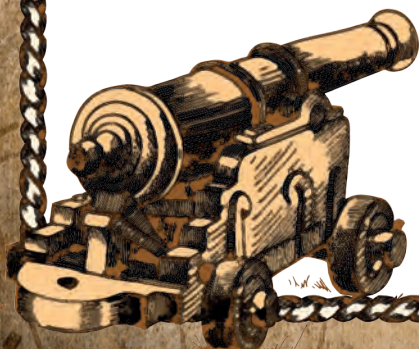

Vidneudsagn fra købmanden:

Jeg havde lukket min butik og var på vej hjem. Det var helt mørkt, og månen skinnede ikke. Jeg kunne kun lige se vejen foran mig. Pludselig hører jeg en kat, der siger en høj lyd, nærmest et skrig, og jeg vender mig rundt for at se, hvor det kommer fra. I det samme bliver jeg slået i hovedet bagfra. Jeg falder ned på jorden og ser ham tydeligt stå over mig. Hans skjorte er hvid, men meget slidt og beskidt, og han har brune bukser på og et bælte. Hans ansigt er hærgnet, og han ser frygtindgydende ud. Han slår mig i ansigtet, og jeg kan mærke hans handsker er ru. Med hurtige bevægelser tager han min pung fra mit bælte, og så løber han hurtigt væk. Jeg tror, at det var Jack Rackham, for jeg mener bestemt, at jeg kunne se, at det var en mand.

Vidneudsagn fra forbipasserende kvinde:

Jeg havde været på den lokale kro og drikke øl, men havde fået hovedpine tidligt og var på vej hjem. Det var meget mørkt og svært at se noget. Jeg var lige ved at falde over en sten. Pludselig er der nogen, der støder ind i mig, og personen udstøder et skrig. Jeg bliver meget forskrækket. Længere henne ad vejen hører jeg en masse tumult, men kan ikke se noget på grund af mørket. Undskyld, det ikke er så brugbart. Kort tid efter løb der igen en person forbi mig, denne gang den anden vej. Denne gang var jeg forberedt og trådte til side. Jeg kunne som sagt ikke se personen, men det var en, som var hurtig. Jeg tror, det var Anne Bonny, for jeg ved, at hun er hurtig og brutal.

Scene from HAMLET

Act V - Simplified English (Dialogue Version)

THE NARRATOR:

[This part you will write yourselves. The Narrator will speak a few lines about what happened leading up to this moment].

HAMLET:

All right, Horatio. Do you remember what happened on the ship?

HORATIO:

Of course, my lord.

HAMLET:

I could not sleep. I felt something was wrong. Late at night, I went to Rosencrantz's and Guildenstern's cabin and read the letter they carried.

HORATIO:

What did it say?

HAMLET:

It ordered the King of England to kill me at once.

HORATIO:

That's terrible!

HAMLET:

Yes. But I wrote a new letter instead. I ordered the King of England to kill Rosencrantz and Guildenstern. I sealed it with my father's ring, so no one noticed the change.

HORATIO:

So they are dead?

HAMLET:

Yes. They chose to serve the king. Their deaths are their own fault.

HORATIO:

What a terrible king Claudius is.

HAMLET:

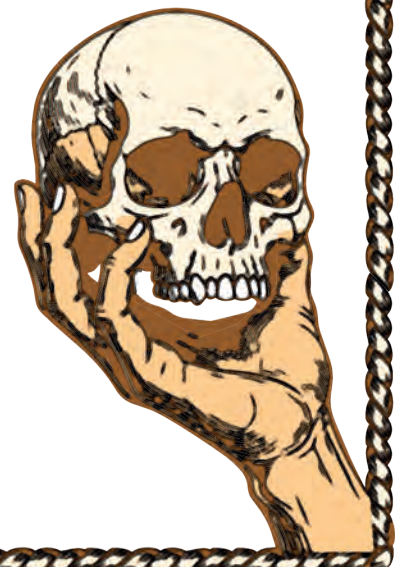
He killed my father, married my mother, and tried to kill me. He must be punished.

HORATIO:

Laertes will soon hear what happened in England.

HAMLET:

Yes. But first, I must make peace with him. I understand his anger now.

Bilag 2

(Enter OSRIC)

OSRIC:

Welcome back to Denmark, my lord. The king has sent me with a message.

HAMLET:

Speak, sir.

OSRIC:

The king has made a bet. You will fence against Laertes.

HAMLET:

Tell the king I agree.

(OSRIC exits)

HORATIO:

I don't like this, my lord. I fear you will lose.

HAMLET:

I am ready. Whatever happens will happen. No one escapes fate.

(Enter KING CLAUDIUS, QUEEN GERTRUDE, LAERTES, and others)

HAMLET:

Laertes, forgive me. If I wronged you, it was because I was mad, not because I hated you.

LAERTES:

I accept your apology. Let us fence.

KING CLAUDIUS:

Begin.

(They fence)

OSRIC:

A hit! Hamlet scores!

KING CLAUDIUS:

Drink, Hamlet.

HAMLET:

Not yet.

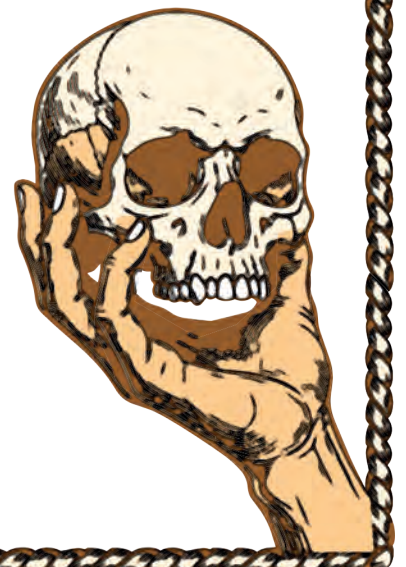
QUEEN GERTRUDE:

I will drink for you, Hamlet.

KING CLAUDIUS:

Gertrude, do not drink!

(She drinks)

Bilag 2

HAMLET:

Come, Laertes, again.

(They fence again. Both are wounded.)

QUEEN GERTRUDE:

The drink... the drink... I am poisoned!

(She dies.)

LAERTES:

Hamlet, we are both poisoned. The king planned it all.

HAMLET:

The king? Then here is your reward!

(HAMLET stabs KING CLAUDIUS and forces him to drink the poison.)

KING CLAUDIUS:

I am killed!

(Dies.)

LAERTES:

Forgive me, Hamlet.

HAMLET:

And you, Laertes.

(LAERTES dies.)

HAMLET:

Horatio, I am dying. Live on and tell my story.

HORATIO:

I will, my lord.

(Enter FORTINBRAS)

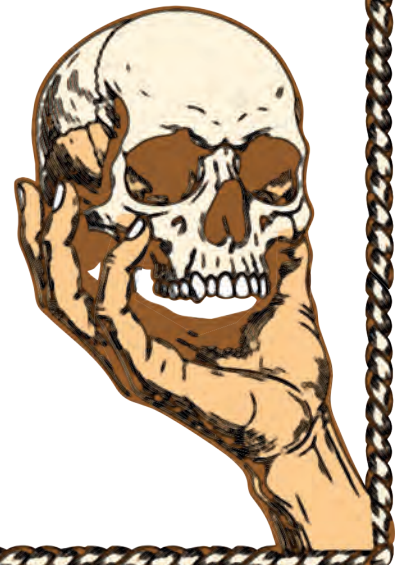
HAMLET:

Fortinbras should be king. The rest is silence.

(Dies.)

HORATIO:

Good night, sweet prince.

Retssagerne

Gruppe 1: Mary som pirat

Del gruppen op i to. Den ene halvdel skal argumentere FOR, at det er okay, at Mary blev pirat. Den anden halvdel skal argumentere IMOD.

I forberedelsestiden skal I finde nogle gode argumenter. I kan for eksempel tænke over: havde Mary andre muligheder end at blive pirat? Hvem skader det, og hvem gavner det? Er noget forkert, fordi det er ulovligt, eller kan det være den rigtige beslutning alligevel?

Gruppe 2: Marys hemmelighed

Del gruppen op i to. Den ene halvdel skal argumentere FOR, at det er okay, at Mary holder skjult for besætningen, at hun er kvinde. Den anden halvdel skal argumentere IMOD.

I forberedelsestiden skal I finde nogle gode argumenter. I kan for eksempel tænke over: havde Mary andre muligheder end at bevare sin hemmelighed? Hvad var der sket, hvis hun havde afsløret det tidligere? Hvem skader det, og hvem gavner det?

Gruppe 3: Annes voldelighed

Del gruppen op i to. Den ene halvdel skal argumentere FOR, at det er okay, at Anne har dræbt og udøvet vold i sin tid som pirat. Den anden halvdel skal argumentere IMOD.

I forberedelsestiden skal I finde nogle gode argumenter. I kan for eksempel tænke over: har Anne udøvet vold, fordi hun er et ondt menneske, eller var det for at overleve? Hvilke andre muligheder havde hun? Er der nogle konkrete situationer, hvor det var mere okay end andre?

Gruppe 4: Jacks beslutning

Del gruppen op i to. Den ene halvdel skal argumentere FOR, at det er okay, at Jack besluttede, at han og Anne skulle sælge skibet og trække sig tilbage, selvom Anne ikke var enig. Den anden halvdel skal argumentere IMOD.

I forberedelsestiden skal I finde nogle gode argumenter. I kan for eksempel tænke over: hvilken ret har Jack til at bestemme over Anne? Havde Jack ret i, at det var den eneste måde at overleve?

Flere etiske dilemmaer

1. Lægens dilemma

Du er læge og står over for at skulle redde fem døende patienter, som hver mangler et forskelligt organ for at kunne overleve. Desværre er der ingen organer til rådighed på hospitalet.

Samtidig har du en sjette patient, der lider af en livsfarlig sygdom, som betyder, at patienten vil dø tidligere end de fem andre patienter, men du er i besiddelse af medicin, der vil kunne holde patienten med den livstruende sygdom i live i nogle få år. Hvis den sjette patient ikke får medicinen, vil han dø, men så vil du kunne bruge patientens organer til at redde de fem andre patienter.

Giver du den sjette patient livsforlængende medicin og risikerer de fem andre patienters død?
Eller lader du ham dø og redder de fem andre patienter?

2. Matematikprøven

Der er snart afsluttende eksamener i gymnasiet, og du skal op i matematik. En ven fra en anden skole fik samme matematikprøve, som du skal op i, en dag tidligere end dig og siger, at du kan se på den. Du kæmper med matematik, og du ved, at det ville hjælpe din karakter, hvis du kendte spørgsmålene i forvejen.

Du regner ikke med nogensinde at skulle bruge matematik til noget i dit fremtidige arbejdsliv.
Siger du ja tak, da det jo ikke vil skade nogen, selvom du ved, at det er snyd?

3. Robin Hood

Du er vidne til et bankrøveri, hvor der er blevet stjålet flere hundredetusinde kroner. Du er lige ved at melde det til politiet, da du finder ud af noget højst usædvanligt: røveren har doneret alle pengene til et meget lavt bemidlet børnehjem, og pengene hæver deres levestandard betydeligt. Børnene kan nu få oplevelser, de aldrig ville have mulighed for ellers, god mad og nyt tøj.

Melder du røveriet, selvom politiet højst sandsynligt ville tage alle pengene fra børnehjemmet?

4. Halv pris eller ej

Du skal i biografen med dine venner, og billetter er halv pris for børn under 12 år. Du er 13 år, men kunne sagtens gå for at være yngre. Du har egentlig lige præcis penge nok til en billet til fuld pris, men hvis du lyver, vil du have penge nok til at gå i biografen to gange eller til at gå i biografen og købe popcorn og sodavand.

Lyver du, selvom det er imod reglerne?

5. Aktiv dødshjælp

Din ægtefælle lider af en uhelbredelig sygdom, som gør, at han har konstante smerter. En dag beslutter han sig for, at han meget gerne vil dø. Han beder dig om at hjælpe ham med at begå selvmord. Det ville selvfølgelig være ulovligt, men at se din ægtefælle lide er ubærligt.

Skal du følge loven eller hjælpe din ægtefælle med hans dødsønske?

6. Popularitet

Du er på vej hen for at hænge ud med en god ven, der ikke er særlig populær i skolen. I bussen på vejen derhen støder du på nogle af dine andre venner, som inviterer dig til at hænge ud sammen med dem. De skal til en fest, som du også rigtig gerne vil med til. De vil dog ikke have, at din ikke-populære ven kommer med.

Hvad gør du?

7. Overfyldt redningsbåd

Du er strandet med 15 mennesker i en redningsbåd, som er skabt til kun at rumme 7. Båden er for tung at padle og vil med sikkerhed synke. Dermed vil alle drukne. Du kan redde nogle af menneskene i redningsbåden ved at smide dem over bord, der er svagest til at ro.

Vil du ofre de svageste og sikre, at nogle andre dermed overlever? Hvordan beslutter du, hvem der skal ofres?

Interview med instruktør Liv Stevns (efterår 2025)

Hvordan arbejder du som instruktør?

Det er mit ansvar at have det forkromede overblik.

Lige nu er jeg meget optaget af arbejdet med scenografen. Vi er ved at finde ud af, hvordan scenen skal se ud, og hvad for en stil vi gerne vil vise. Går vi 100% 1700-tals piratstil, eller kan vi snige noget 2025 ind rent æstetisk?

Så skal vi snart finde nogle skuespillere. Der handler det også meget om, hvilken stil vi vælger, og hvad for nogle karakterer de skal portrættere. Deres samspil er også vigtigt. Kan de synge, kan de fægte, kan de danse?

Når prøverne så går i gang, skal vi have løst alle scenerne. Jeg skal vide, hvad der foregår i scenografien, så de ikke løber ind i en palme, når vi rykker på scenen. Og så skal vi snakke helt vildt meget om relationerne, som karaktererne har med hinanden, og hvad er hver enkel karakters mål og rejse. Det er mit ansvar at tage ansvar for alle karakterernes rejser, også dem der er skurke. Man skal også kunne være på skurkens side. Handlinger kommer sjældent fra ren ondskab, men fra forsømte steder i mennesket, og det er vigtigt at tænke over. Jeg skal kunne sætte mig ind i alle karaktererne og forstå, hvorfor de gør, som de gør.

Hvad handler FANG VINDEN om?

Forestillingen handler om at stå ved, hvem man er, og turde være sig selv. Mary har en stor drøm om at sejle, men hun lever i en verden, hvor dem, der sejler, kun er mænd, og så finder hun ud af, hvordan hun kan opnå sin drøm alligevel ved at forklæde sig som mand. Og det går egentlig godt for hende, og hun stiger i graderne på skibet, og hun ser så også en anden kvinde om bord, der er sammen med kaptajnen på skibet og er sig selv som kvinde. Hun ser både, hvordan Anne har problemer med at være den, hun gerne vil være i besætningen, og samtidig beundrer hun, at Anne får lov at være den, hun er. Mary har mange overvejelser omkring, hvordan hun kan være mere sig selv og få ændret besætningens holdning til, hvordan man kan være en kvinde i det samfund, de har på den her båd. Så hun hjælper Anne på forskellig vis og får også Anne til at blive en del af besætningen - men fra sit udgangspunkt som mand.

Hvad er det vigtigste tema i FANG VINDEN?

Både det at stå ved sig selv, men også hvordan man hjælper andre til at forstå verden på en anden måde, så vi alle kan være her. For eksempel er Anne meget stædig sig selv, og det er også fint, men hvordan kan man skabe forandring i både sig selv og verden omkring sig? Skibet og besætningen kan være et billede på mange andre samfund og systemer. Det er et billede på den nye verden, vi skal se, og som vi alle sammen er en del af.

Forestillingen fortæller noget om, at for at noget nyt kan blomstre op, er der noget andet, der må ændres eller forfalde. Der er nogle ting, vi skal give afkald på, på godt og ondt.

Det handler ikke så meget om kvinder og mænd. Jeg ser det på mange områder. Alle karaktererne har noget, de gerne vil opnå, og nogle udfordringer de kæmper med. Jack har sit eget mål, Danmark har sine egne realiteter, der er svære at være i. Alle piraterne har drømme og håb, som er svære for dem at få til at gå op. Der skal ske nogle ændringer i samfundet, som de hver især er fra, for at det kan lade sig gøre, det de gerne vil opnå.

Hvorfor synes du, det er skønt at arbejde med musicals?

At arbejde med musicals er både det bedste og det værste. Vi har tre områder, vi arbejder i, og det gør det både rigtig sjovt og rigtig svært. Vi har replikker, handling, der skal fortælles. Så har vi musik, vi skal tage ansvar for. Og så har vi noget bevægelse, det kan være dans, fægtning. Og det er alt sammen noget, der hjælper med at fortælle historien, men det er et fængsel, fordi musicalperformeren skal kunne formidle de toner og de ord, der er skrevet, så der er ikke særlig mange frie valg. Det er med til at underbygge den vision, som forfatterne har haft, og samtidig skal vi skabe vores egen vision.

Det, der er dragende ved musicals, er samtidig netop, at det ikke kun er ord, der fortæller historien, men det kan også være musik og bevægelse. Når musicals fungerer allerbedst, er det fx, at der bliver spillet musik, som bliver spillet tidligere, men med en ny følelse eller undertone, og så udfylder publikum selv det tomrum, som er i den melodi. Det er magisk, for så bliver publikum en aktiv del af forestillingen. De tre dele spiller ind og gør det enormt effektivt, når det bliver lavet rigtigt.

Instruktør Liv Stevns tv. og scenograf Stine Martinsen th.

Scene fra FANG VINDEN

KARAKTERER: Mary, Anne, Jack, Dansk Sømand, Palmer, Duncan

MARY

Man kan jo ikke se en skide hånd for sig! Få de sejl ned og tag farten af, så vi ikke splinter hvis vi støder ind I noget. Palmer! Op med dig. Du holder udkig efter skygger i tågen. Lad ikke nogen snige sig ind på os.

PALMER

Aye-aye, Read!

(ANNE slutter sig til MARY ved roret.)

ANNE

Godt klaret. Hvis Mick ikke klarer den...

MARY

Sig ikke det...

ANNE

... kunne du blive den næste styrmand.

MARY

Ikke interesseret.

ANNE

Du har allerede jobbet, bare ikke titlen. Du sejlede skibet gennem kanalen i fuldstændigt mørke. Ikke nogen lille bedrift.

MARY

Ikke noget du ikke selv ville kunne klare, vil jeg tro.

ANNE

(Forvirret)

Tager du pis på mig?

MARY

Nej, frue. Hvis jeg var kaptajn, ville jeg lade dig være del af mandskabet. Andet ville være idiotisk.

ANNE

Det her skib er fuld af idioter.

MARY

(Pause)

Jeg har hørt om kvinder der... forklæder sig om mænd og lever det liv de ønsker. Hvorfor ikke gøre det?

Bilag 5

ANNE

Det gjorde jeg - for år siden. Skjulte hvem jeg var til gengæld for at sejle. Men jeg duer ikke til at leve et halvt liv. Enten tager de her røvhuller mig som jeg er, ellers kan de rende mig.

(MARY tager ordene ind. Pludselig råber PALMER fra udkiksposten.)

PALMER

Noget stort nærmer sig langsomt til bagbord!

DUNCAN

Pokkers, det er Kongens flåde der er kommet efter os!

MARY

Palmer?

PALMER

Hun sejler under Dansk flag!

ANNE

Dansk?

PALMER

Hun sejler langsomt I tågen.

ANNE

(To MARY)

Sejl op på siden af hende! Vi er nødt til at fange en af de danske sømænd!

DUNCAN

Vi kan ikke borde et skib af den størrelse! Der er mindst hundrede mand ombord!

ANNE

Vi border det ikke, vi tager den første mand vi ser og stikker af.

MARY

Vi burde hente Jack.

ANNE

Han leger sygeplejerske for Mick, gør det nu bare!

(Hurtigt beat, mens MARY kommer til den samme konklusion som ANNE.)

MARY

Palmer, ned med dig! Alle mand, hold fast!

(MARY styrer dem mod det danske skib. PALMER landet på dækket øjeblikket inden The William knagende støder ind i det danske skib. Der lyder råb fra den anden besætning, som fortsætter under scenen.)

Bilag 5

DANSK BESÆTNING

Pirater!

(ANNE træder op på rælingen og gør klar til at borde.)

ANNE

Mænd! Med mig!

DUNCAN

Jeg tager ikke imod ordrer fra en kvinde!

ANNE

Fint, så klarer jeg mig uden dig!

(Inden ANNE kan borde det andet skib, svinger en DANSK SØMAND sig over på deres skib og lander på ryggen. Alle er i chok. ANNE springer ned fra rælingen og trækker sit sværd. Den DANSKE SØMAND rækker hænderne op i overgivelse.)

ANNE (forts.)

Få os fri, Read! Vi har hvad vi kom efter!

(JACK kommer ind, idet MARY begynder at styre skibet væk.)

JACK

Hvad i hede hule...

(Han vrister rattet fra MARY.)

Hvad helvede laver du, Read? Bruger du mit skib til at angribe uden tilladelse? Det er mytteri!

ANNE

Det var min ide, Jack. Det der var et dansk fortøj og nu har vi en dansk sømand ombord.

(Til den DANSKE SØMAND)

Du er da dansk, ik'?

DANSK SØMAND

Muligvis lidt for dansk.

ANNE

Og du er bekendt med Danmarks øer?

JACK

Jeg er kaptajn, og jeg styrer forhøret!

(Pause)

Og du er bekendt med Danmarks øer?

DANSK SØMAND

Det er jeg.

ANNE

Der kan du selv se, Jack?

Bilag 5

JACK

Ja, men kan vi stole på ham? Man kan se på ham, han er en skide adelig fløs. Kunne være spion for kongen.

DANSK SØMAND

Jeg er hverken spion eller ven af nogen konge.

JACK

(Til PALMER)

Sønnike, hent kortet i min kahyt.

(PALMER løber under dæk.)

ANNE

Hvorfor springe ombord på et piratskib uden et sværd?

JACK

Har du et ønske om at dø?

DANSK SØMAND

Om at leve. Jeg skulle henrettes, når vi nåede England. Jeres skib var det mirakel, jeg havde brug for.

DUNCAN

Hvad har du gjort, siden de vil tage dit hoved?

DANSK SØMAND

Det er hvad jeg ikke gjorde, der fik mig dømt.

(PALMER løber tilbage på dækket med kortet. ANNE tager det. Hun holder det. Så den DANSKE SØMAND kan studere det.)

ANNE

Det må være nok gåder, sig hvad du ser!

DANSK SØMAND

Er det et skattekort?

JACK

Det skal du ikke bryde dit hoved med. Hvad er det for en ø, der er markeret her?

DANSK SØMAND

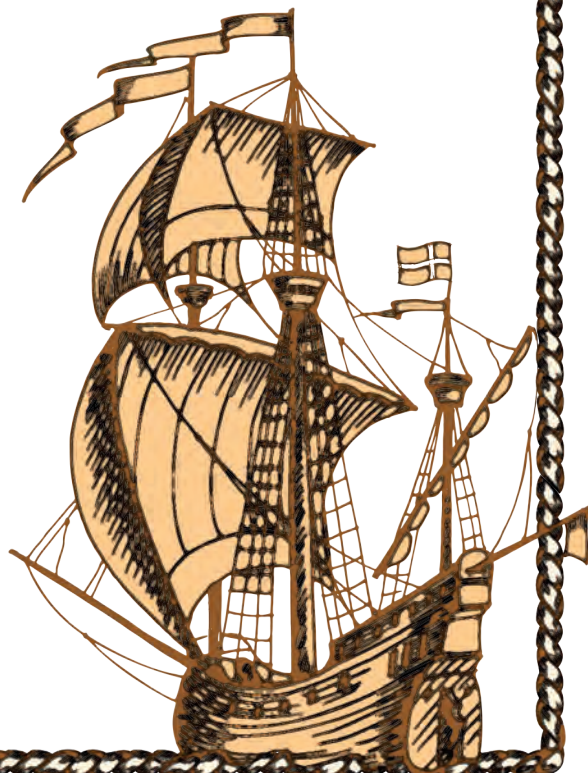
Lader I mig leve, hvis jeg fortæller det?

JACK

Kommer an på, hvad du fortæller!

ANNE

Vi slår dig ikke ihjel.

Bilag 5

DANSK SØMAND

Jeg vil mene, den ø I søger er Fanø, saltøen.

ANNE

Salt?

DANSK SØMAND

(Peger på kortet.)

Kan I se? Hvem end der tegnede kortet, placerede et saltkar nær øen.

ANNE

Ah, det er det, det symbol er!

DANSK SØMAND

Legenden siger, at et skib lastet til randen med salt, gik på grund ud for Fanøs kyst. Derfor er vandet der mere salt end andre steder. Fanø er, hvor I finder skatten.

JACK

Så til Fanø!

(Til ANNE)

Den skat bliver vores, Anne!

ANNE

Ja, og glem ikke hvem der fik fat i manden, der fører os derhen!

(Til MANDSKABET)

Husk det, næste gang I svumpukler mener en kvinde ikke kan sejle!

Kronik om køn

Vi er mennesker, før vi er køn

Hvorfor skal en tilfældig og ligegyldig biologisk forskel have lov at spille så afgørende en rolle for, hvilke muligheder vi mennesker giver os selv og hinanden i vores liv?

Allerede før jeg blev født, blev der talt om det: Hvilket køn blev jeg mon? Skulle der indkøbes lyserøde sparke-dragter, kaninbamser og barbie dukker, eller legetøjsbiler, racerbaner og blå beklædningsgenstande? Skulle mine forældre forestille sig en korthåret krudtugle, som ikke kunne sidde stille, eller en pligtopfyldende blidhed med kjole og sløjfe i håret?

Jeg skal se ud, tænke, gøre og være på en bestemt måde, udelukkende grundet det køn, jeg tilfældigvis er blevet tildelt. Sådan har vi indtil nu haft vores samfund indrettet, og sådan ser det lige nu ud til at fortsætte.

Men kan det virkelig være rigtigt, at vi mennesker, som ellers er både nok så civiliserede og kultiverede, i år 2018 fortsat skal begrænses af, om vi er piger eller drenge?

Når jeg går ned i en butik for at købe tøj, er det også her skarpt delt op. Skal jeg i pigeafdelingen eller i drengeafdelingen? Jeg ved, vi er kommet langt. Som pige kan jeg nemt trække i bukser og endda også i jakkesæt, hvis det er dét, jeg vil. Men vi mangler stadig en hel del.

For hvornår så man sidst en mand i kjole eller nederdel? Dem er der da masser af, vil nogen måske sige. Til Priden og i fjernsynet, transkønnede eller transseksuelle. Og det er godt. Fantastisk, synes jeg faktisk. Men det ændrer ikke på, at der i hverdagen endnu er langt imellem dem, der skiller sig ud.

Jeg tror, det er forventningerne, der holder os tilbage. Forventninger til hvad andre tænker. De forventninger og fordomme om køn, vi inderst inde alle bærer rundt på. Spørgsmålet er bare, om det behøver være sådan?

Er det pr. definition bestemt, at hvis man er kvinde, så foretrækker man kjoler og langt hår, stillesidning og rolige lege, lyserøde farver og dukker? Eller er det bare forventninger, vi som samfund og kultur har opbygget til hinanden og til de forskellige køn?

Hvis vi tænker os godt om, tror jeg, de fleste af os kan blive enige om, at de stereotypiske kønsroller er langt fra virkeligheden. Vi er alle mennesker med forskellige interesser og præferencer.

En dreng i struts kørt

Tre år gammel insisterede min egen bror hårdnakket på at iføre sig lyserød prinsessekjole, perlekæde og ballerinaske før ankomsten til børnehaven. Han ville ikke længere kaldes sit døbe- og dermed også drengenavn, men krævede nu, at alle, han mødte på sin vej, tiltalte ham med pigenavnet Camilla.

Modvilligt lod mine forældre ham gøre, som han ønskede. Pædagogerne i børnehaven smilede stramt, når min treårige lillebror gang på gang rettede dem. Han adlød udelukkende, når der blev sagt 'hun', 'hende' og 'Camilla' om ham.

Men efterhånden glemte min bror at korrigere omverdenen omkring sig. Han lagde strutskørtet fra sig, accepterede sit oprindelige navn og klippede sit lange hår kort. Han tilpassede sig, kan man sige. Blev som de andre - måske det bare havde været en fase, han skulle igennem.

Men jeg er bange for, at det ikke er så ligetil. Min bror lod, opfordret af de voksne omkring ham, sit køn bestemme, hvordan han skulle leve. Som lille havde han fulgt sit eget hjerte og valgt tøj, navn og passion ud fra, hvad han selv kunne lide.

Kønnet sejrede med andre ord over personligheden. Er det virkelig sådan, vi vil have vores samfund til at fungere?

Sverige som foregangsland

Ofte skæver vi hånligt til svenskerne, som har godt gang i ligestillingen. Vi griner ad, at de har tilføjet 'hen' til deres ordbog og tilmed har succes med at bruge ordet i institutioner og skoler.

Selvfølgelig kan jeg se det sjove i Sveriges til tider ekstreme kønsneutralisering. Selv ville jeg også skulle vende tungen et par gange, før 'hen' ville falde mig naturligt at bruge.

Men hvis jeg skal være helt ærlig, så er jeg bange for, at de har mere ret på den anden side af Øresund, end vi hidtil har antaget. Måske det faktisk er os, der er bagud?

Til hver en tid har man leet ad det, der kom. For ikke mere end en smule over hundrede år siden ville vi sandsynligvis have latterliggjort forslaget om at give kvinder stemmeret, for ikke at tale om at lade kvinder indtræde på arbejdsmarkedet på lige fod med mænd eller at lade homoseksuelle par gifte sig i folkekirken. Verden udvikler sig konstant, og jeg tror, det i virkeligheden er lande som Sverige, der med sit mod på ligestillingsfronten ender med at vise vejen mod den verden, vi i fremtiden skal befinde os i.

Selvfølgelig vil der altid være en biologisk forskel på at være mand eller kvinde. Jeg er helt med på, at vi aldrig vil kunne slette kønnene. De er - ligesom hos dyrene - et vilkår, vi må indrette os på.

Spørgsmålet er bare, hvorvidt denne biologiske forskel skal have lov til at spille en så fundamental og afgørende rolle i, hvilke muligheder vi mennesker giver os selv og hinanden i vores liv. Tænk, hvis vi i stedet for at indrette os efter kønnene, blot kan gøre det med kønnene.

Hvis vi en dag kan møde hinanden som mennesker, før vi møder hinanden som køn.

Hvis vi, når naboen fortæller, at et barn er på vej, ikke som det første forholder os til den kommende babys køn, men blot tænker, at endnu et enestående barn - et menneske og et individ med sin helt egen personlighed - er på vej.

Køn bør ikke bestemme

Ligestillingen halter endnu globalt set: Kvinder får ikke lov til at uddanne sig på samme niveau som jævnaldrende mænd, piger giftes væk som små, og størstedelen af både den politiske og økonomiske verdenselite består af mænd. Al denne forskelsbehandling udelukkende på grund af køn.

Det kan ikke være rigtigt. Godt nok er vi kommet langt i Danmark, men hvis vi fortsætter med at sætte os mål i forhold til vores ligestilling mellem kønnene, kan vi på sigt inspirere lande med lave ligestillingsstandarder til at sigte endnu højere.

Forandringerne ligger i sproget. Hver eneste gang vi taler til hinanden, minder vi også hinanden om, hvordan vores samfunds forventninger er. Det er problematisk, at vi ikke kan have en samtale uden vedvarende at minde både os selv og hinanden om vores køn. 'Hvor er hun?', 'Er det ham?' osv.

Hvad hvis vi kunne lægge kønnet blot en smule til side? Hvis vi kunne se hinanden som hele mennesker – som individer med forskellige personligheder – i stedet for igen og igen at pådutte os selv og andre forestillinger om, hvordan vi skal leve og opføre os?

Intet menneske skal underlægges bestemte krav, forventninger eller begrænsninger på grund af deres køn. Kønnen er blot en del af vores udseende. Det svarer til at lade os styre efter, hvorvidt vores øjne var blå eller grønne eller vores ører store eller små.

Vores køn er noget, vi fødes med – præcis ligesom vores hudfarve, øjenfarve og ørernes størrelse. Dermed har vi ikke selv nogen som helst form for indflydelse på, hvorvidt vi fødes som piger eller drenge.

Det kan ikke passe, at vores muligheder i livet skal afgøres af noget så tilfældigt og i realiteten ligegyldigt som vores køn.

Lige nu opfordrer samfundet os til at holde fast i kønsroller og -stereotyper – i stedet bør vi stå sammen om at se det hele menneske.

Nikoline Linnemann Prehn er 16 år og netop gået ud af 9. klasse. Kronikken tager afsæt i hendes afgangsprøve.

